

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/136/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712212841
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5712212841.3

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľky PhDr. K. J., nar. X.X.XXXX, bytom Y. XXX, P. P., právne zastúpenej advokátom JUDr. Romanom Juríkom, so sídlom J., O. XX, proti odporcovi Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, za účasti vedľajšieho účastníka na strane navrhovateľky - Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Prešov, Važecká 16, IČO: 42 176 778, právne zastúpeného (taktiež) advokátom JUDr. Romanom Juríkom, o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a o vydanie bezdôvodného obohatenia, na základe odvolania navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 9C/174/2012-106 zo dňa 25.10.2012 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol v celom rozsahu návrh navrhovateľky o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a vydanie bezdôvodného obohatenia. Vychádzal z toho, že predmetná zmluva (uzatvorená medzi účastníkmi 20.10.2007) neobsahuje také dojednania, ktoré by boli v rozpore s § 53 ods. 1 Obč. zák. a rozhodne ju nemožno „považovať ako zásadné porušenie práva“. Okresný súd konštatoval, že v samostatnom konaní bolo vyslovené, že rozhodcovská doložka - ako súčasť dotknutej úverovej zmluvy - je neprijateľná. Uplatnenie práva na finančné zadostučinenie však považoval za predčasné, lebo nebolo (v čase jeho rozhodovania) právoplatne rozhodnuté o tom, že k porušeniu práv alebo povinností podľa zákona o ochrane spotrebiteľa došlo.

Okresný súd jednotlivé námietky navrhovateľky ohľadne neprijateľnosti zmluvných podmienok posudzovanej zmluvy o úvere z 20.10.2007 vyhodnotil ako nedôvodné. Napríklad: v danom období zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusela obsahovať údaj o ročnej úrokovej sadzbe; veľkosť písma nebola upravená žiadnym všeobecne záväzným predpisom; dohoda o zrážkach zo mzdy nespôsobuje nerovnováhu vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ, lebo ide „o zabezpečovací nástroj rovnováhy v záväzkovom vzťahu“; obdobne zmluva o revolvingovom úvere nespôsobuje nerovnováhu v danom vzťahu, pretože „povinnosť na čerpanie finančných prostriedkov nevzniká okamihom uzatvorenia zmluvy o revolvingovom úvere, ale až okamihom a v dôsledku aktivovania karty“; výšku úroku, ktorá je cenou plnenia, nie je možné považovať za neprijateľnú podmienku, atď.

O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu (§ 142 ods. 2 O.s.p.), lebo navrhovateľka bola neúspešná a odporca sa výslovne vzdal práva na náhradu trov.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie navrhovateľka, ktorá sa alternatívne domáhala jeho zmeny tak, že návrhu bude vyhovieť v celom rozsahu, alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Rozsudok okresného súdu označila za jednostranný (v podstate plne prijímajúci len argumentáciu odporcu), predčasný (pre neobjasnenie skutkového stavu) a vzhľadom na konkrétny obsah odôvodnenia aj za nepreskúmateľný a arbitrárny. Mala za to, že nebolo vôbec prihliadané na záväzky štátu vyplývajúce z právnych predpisov Európskej únie, resp. z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ v otázkach ochrany spotrebiteľa.

K jednotlivým (v návrhu namietaným) neprijateľným podmienkam uviedla (predovšetkým), že okresný súd „si zamieňa“ ročnú úrokovú sadzbu a ročnú percentuálnu mieru nákladov (ďalej len RPMN), pričom povinnosť uviesť RPMN bola daná už v čase uzatvorenia dotknutej zmluvy. Drobné, resp. ťažko čitateľné písmo je nutné považovať za klamlivé opomenutie, resp. za nekalé konanie dodávateľa. Dohoda o zrážkach zo mzdy nebola dohodnutá individuálne, ale navrhovateľka ju musela prijať. Navyše táto umožňuje bez judikovaného titulu, aby bol spotrebiteľ postihnutý „kvázi výkonom rozhodnutia“. Revolving predstavuje druhý nanútený právny úkon bez dodržania predpísaných náležitostí a formy. Právo požadovať zaplatenie úroku (z úveru) aj za čas po zosplatnení úveru je hrubo nemorálnym výkonom práva. Obdobne zmluvná pokuta vo výške 8%, popri zákonom úroku z omeškania, je neprijateľnou podmienkou.

Odporca žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť, keď jeho odôvodnenie považoval za jasné a zrozumiteľné. Navrhovateľka a jej právny zástupca sa pojednávania pred okresným súdom (dobrovoľne) nezúčastnili a nežiadali ani jeho odročenie, preto vykonaním pojednávania v ich neprítomnosti nemohlo dôjsť k odňatiu im práva konať pred súdom. Odporca zdôraznil, že v súdnej veci išlo o telefonickú pôžičku, pričom navrhovateľke bola zaslaná úverová zmluva so zapracovaním (ňou) uvedených údajov. Nadväzne mala dostatok času na oboznámenie sa s jej podmienkami, čo vyvracia aj tvrdenia o drobnosti písma. Navyše, toto je vždy nutné posudzovať v spojení s ďalšími okolnosťami prípadu. Odporca zotrval na tom, že v čase uzavretia predmetného úveru nebolo potrebné uvádzať údaj o ročnej úrokovej sadzbe, pričom neobstojí tvrdenie odvolateľky, že by okresný súd tento údaj „zamieňal“ s údajom o RPMN. Zároveň výška úrokovej sadzby bola určito zakotvená v úverových zmluvných podmienkach. Úrok z úveru i zmluvná pokuta boli/sú pritom inštitútmi zodpovedajúcimi právnej úprave. Odporca dodal, že nebola preukázaná zhoda odvolateľkou citovaných judikátov s okolnosťami súdnej veci; súčasne judikatúra nesmie nahrádzať platné právo, resp. (až) brániť jeho aplikáciu.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/, ods. 2 O.s.p.

Nevyhnutným (procesným) podkladom pre náležité ustálenie skutkového stavu je vykonanie dokazovania spôsobom predpokladaným zákonom (§ 122 a nasl. O.s.p.). Samozrejmom súčasťou daného procesu je jeho konkrétne zaznamenanie v zápisnici o úkone súdu - najčastejšie v zápisnici o pojednávaní. V súdnej veci okresný súd rozhodol na prvom/ jedinom pojednávaní dňa 25.10.2012, pričom vykonal dokazovanie výsluchom odporcu (jeho povereného zamestnanca, nie právneho zástupcu ako je konštatované v zápisnici) a oboznámením sa „s výsledkami doterajšieho dokazovania, s pripojenými listinnými dôkazmi“. V zápisnici však nie sú bližšie označené žiadne „výsledky doterajšieho dokazovania“ (je diskutabilné, o aké výsledky mohlo ísť, keďže sa jednalo o prvé a jediné pojednávanie vo veci) a predovšetkým žiadne „listinné dôkazy“.

Nadväzne je nutné uzavrieť, že postup okresného súdu vykazuje tzv. inú vadu. Táto pre nemožnosť zistiť/preskúmať, aké konkrétne dokazovanie bolo vykonané (z čoho bol ustálený skutkový stav), priamo kauzálny spôsobuje vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; čo (bez ďalšieho) podmieňuje jeho zrušenie.

Len na okraj odvolací súd poznamenáva, že celé pojednávanie (aj s údajným vykonaním dokazovania, vrátane oboznámenia pomerne rozsiahlych listinných dôkazov, na ktoré odkazuje okresný súd v písomnom odôvodnení rozsudku) trvalo podľa zápisnice z 25.10.2012 iba 13 minút. Zároveň okresný súd už v danom štádiu konal s JUDr. Juríkom ako právnym zástupcom navrhovateľky, hoci riadne (takéto) plnomocenstvo bolo predložené až po opakovanom vrátení veci (bez rozhodnutia) odvolacím súdom súdu prvého stupňa. Nielen vzhľadom na jeho datovanie (3.9.2012; t.j. pred pojednávaním súdu I. stupňa), ale i s poukazom na ustálenú súdnu prax (napr. R12/85) je predmetná nedôslednosť v postupe okresného súdu síce zhojená, ale tiež dokrešľuje do určitej miery jeho nekoncentrovanosť.

Obdobne nie je (bez ďalšieho) namieste v rámci písomného odôvodnenia rozhodnutia v ňom uvádzať okolnosti, ktoré nastali až po jeho vydaní/vyhlásení, a ktoré logicky neboli súdu v čase rozhodovania známe. V prejednanom prípade sa jedná o konštatovanie právoplatnosti rozhodnutia o určení neprijateľnosti rozhodcovskej doložky. Navyše, okresný súd pri konštatovaní neprijateľnosti tejto podmienky v súdnej veci z uvedeného nevyvodil žiaden záver. Dotknuté „rozdelenie konania“ (vylúčenie veci na samostatné konanie), keď jedna z namietaných neprijateľných podmienok je predmetom iného

konania ako všetky ďalšie namietané podmienky zmluvy, súčasne pôsobí čiastočne mätúco (osobitne ak odôvodnenie oboch rozhodnutí je v prevažnej miere identické, hoci ich predmet bol rozdielny).

S poukazom na charakter prejednávanej veci a na nutnosť jej opakovaného predloženia odvolaciemu súdu krajský súd vyslovuje niekoľko poznámok aj ohľadom ďalších súvislostí súdeného prípadu.

Je pravdou, že v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy nebola veľkosť písma zmluvy samotnej, či spojených všeobecných zmluvných podmienok, konkrétne upravená vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. To však neznamená, že zo strany dodávateľov mohol byť použitý písomný text akejkoľvek veľkosti. Dôležitým pritom nie je len samotná veľkosť písma, ale tiež celkový rozsah (a tým aj obsah ním regulovaných práv a povinností zmluvných subjektov) textu vyhotoveného drobným písmom. Zároveň iba fakt, že spotrebiteľovi je poskytnutý dlhší čas na prečítanie zmluvy a všeobecných zmluvných podmienok (návrh zmluvy je mu zaslaný na domácu adresu; dôležité je i jednoznačné zistenie zaslania všeobecných zmluvných podmienok) paušálne neznamená, že eventuálne použitie drobného písma nemôže byť nekalou praktikou. Neobstojí pritom tvrdenie odporcu, že v úverovej zmluve z 20.10.2007 nie je použitá rôzna veľkosť písma (viď bližšie samotnú zmluvu - č.l. 16 spisu).

Pri posudzovaní prijateľnosti „dodatkovvej zmluvy“ o revolvingovom úvere je nutné vo vzťahu k nej posúdiť, či sú splnené všetky zákonom požadované obsahové a formálne náležitosti, najmä ak má vzniknúť (nadobudnúť účinnosť) až v budúcnosti. Uvedené je významné i za situácie, že by k jej uzavretiu medzi účastníkmi vôbec nedošlo. Okresný súd síce vyslovil, že zmluvná pokuta i úrok (za poskytnutie úveru) sú akceptovateľnými právnymi inštitútmi aj v spotrebiteľských vzťahoch, ale ich konkrétny rozsah z hľadiska prijateľnosti v súdnej veci neposudzoval. V prípade zmluvnej pokuty v spotrebiteľských právnych vzťahoch je pritom potrebné vždy zohľadniť, či fakticky nejde len o skryté zvýšenie zákonom povoleného úroku z omeškania.

Na druhej strane je/bude povinnosťou navrhovateľky jednoznačne vymedziť, v čom má spočívať neplatnosť predmetnej úverovej zmluvy ako celku. Obdobne je povinná výslovne uviesť, neuviedenie ktorého údaju v úverovej má vyvolať dôsledok, že táto sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov. V odvolaní zdôrazňovaná RPMN je totiž súčasťou zmluvy o úvere (bod 40).

Taktiež je povinnosťou navrhovateľky v rámci dôkazného bremena preukázať rozsah ňou tvrdených platieb v súvislosti so splátkami daného úveru. V tomto smere je dôvodnou obrana odporcu, že nie je akceptovateľne preukazovať neexistenciu (protistranou len tvrdených) skutočností. Zo strany navrhovateľky je potrebné - v prípade odkazov na súdnu prax, vrátane rozhodnutí Súdneho dvora EÚ - konkrétne uviesť ich spojitosť s prejedávanou vecou.

V ďalšom postupe vo veci okresný súd vykoná dokazovanie v zmysle dotknutých zákonných ustanovení a po ustálení skutkového stavu v nevyhnutnej miere uplatňovaný nárok právne posúdi. V rámci právneho posúdenia prihliadne tak na východiská/poznámky vymedzené odvolacím súdom, ako i na právoplatné rozhodnutie v spojenej veci (rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 10C/154/2011-140 zo dňa 25.10.2012).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.